

GEOGRAFIJOS MOKYMASIS ŽAIDŽIANT

Rytis Vilkonis*Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto
Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centras*

L. Railienė, V. Lamanuskas.
Mokomės geografijos žaisdami.
Šiauliai: *Lucilijus*, 2005;
114 psl., ISBN 9955-655-46-1

Šiuolaikiniame pasaulyje geografija tampa neatskiriama žmonijos kultūros ir kasdieninio gyvenimo dalimi, o geografijos mokymas bendrojo lavinimo mokykloje ne tik nepraranda savo aktualumo, bet atvirksčiai – tampa vis reikšmingesnis ir aktualesnis. Tačiau galima pastebėti tam tikrą prieštaravimą tarp gyvenimo realijų ir moksleivių požiūrio į geografiją, kaip mokomąjį dalyką. Tai, kad šandien geografija, kaip mokomasis dalykas, Lietuvos moksleivių nėra itin mėgstamas, nesunku paaiškinti – mokykloje vis dar vyrauja perteikiamieji, žodiniai, vadovėliniai mokymo (si) būdai, ugdymo procese pagrindinį dėmesį sutelkiant ne į žinių kokybę, gebėjimą žinias panaudoti praktiškai, bet į kiekybę, beprasmį automatizavimą, dažnai ignoruojant mokinių teigiamo požiūrio į geografiją, kaip mokslą ir mokomąjį dalyką, puoselėjimą. Gebėjimo orientuotis žemėlapyje vertinimas geografijos pamokoje kartais primena kūno kultūros pamokas, kai pagrindinis mokytojo dėmesys skiriamas sekundėms, t. y. laiko faktoriui, bet ne orientavimosi žemėlapyje prasmų ir praktinės vertės aktualizavimui. Tuo tarpu šiuolaikinė ugdymo samprata pabrėžia prasmingą

mokymąsi, norą mokytis, pasitenkinimą mokymosi procesu, gebėjimą žinias pritaikyti, panaudoti jas kasdieniniame gyvenime. Kita vertus, metodinės literatūros, kuri padėtų mokytojams keisti geografijos pamokas, Lietuvoje šandien dar mažoka.

Atsižvelgiant į esamą situaciją, nauja L. Railienės ir V. Lamanusko knyga pradinųjų klasių ir geografijos mokytojams „Mokomės geografijos žaisdami“ šandien yra aktualus, ugdymo praktikai tobulinti naudingas metodinis leidinys. Nors aukštesniųjų klasių mokytojai nėra itin palankiai nusiteikę didaktinio žaidimo atžvilgiu, drįsčiau teigti, kad tai nemaža dalimi priklauso nuo nepakankamai gero išmanymo, kokie gali būti įvairūs ir plačiai pritaikomi geografiniai žaidimai (vos pusė geografijos pamokas vedančių mokytojų Lietuvoje yra šios srities specialistai). Autoriai leidinyje „Mokomės geografijos žaisdami“ pateikia itin didelę geografinių žaidimų įvairovę (judrieji ir komunikaciniai žaidimai, labirintai, rebusai, užduotys lentelės, kodinės ir įvairios kitos užduotys), kurie sudarys sąlygas ne tik pritaikyti žaidimą realizuojant įvairias geografijos programos temas, bet ir pasitarnaus geografijos didaktikos plėtotei, leis mokytojui geriau suprasti geografinio žaidimo esmę. Tikėtina, kad leidinys paskatins kurti originalius žaidimus.

Ši knyga jos autoriams dr. Laimai Railienei, Kėdainių „Ryto“ gimnazijos geografijos mokytojai ekspertei, Šiaulių universiteto Edukologijos fakulteto Gamtamokslinio ugdymo

tyrimų centro vyresniajai mokslo darbuotojai, ir dr. Vincentui Lamanaskui, Šiaulių universiteto Edukologijos katedros profesoriui, Gamtamokslinio ugdymo tyrimų centro direktoriui – jau ne pirmas bendro darbo rezultatas. 2001 metais autoriai parengė ir išleido knygą „Europa“ (ISBN 9955–401–62–1), 2002 metais – „Pasaulio geografija“ (ISBN 9955–418–81–8), o 2003 metais – „Bendrąją geografiją“ (ISBN 9955–564–25–3). Tikėtina, kad autoriai dar ne kartą džiugins šalies mokytojus naujais leidiniais.

Summary
LEARNING GEOGRAPHY THROUGH PLAY

Rytis Vilkonis

In modern world geography becomes an integral part of mankind's culture and everyday life, and the significance and topicality of geography teaching in a secondary school increases. However, anyway geography as a subject is not particularly favourite to the Lithuanian pupils and this is easy to explain – conveying, oral methods of teaching dominate at school, the educational process is mainly concentrated not on the quality of knowledge and the ability to apply knowledge in practice but to quantity, often ignoring the development of pupils' favourable attitude to geography. The evaluation of the ability to orientate on the map often reminds of physical education classes when attention is concentrated on seconds, i.e. the time factor, and not on the sense and practical value of orientating on the map. Meanwhile the modern conception of education emphasises meaningful learning, the wish to learn, satisfaction with the learning process, the ability to apply knowledge and use it in daily life. On the other hand, methodical aids, assisting teachers to change geography lessons currently are not numerous in Lithuania. Considering the existing situation the new book by Dr. L.Railienė and Dr. V.Lamanuskas for primary class and geography teachers “Mokomės geografijos žaisdami“ (We Learn Geography through Play) is topical and useful methodical publication to be used in educational practice. The authors present a particularly large variety of geographical games. These include communication games, labyrinths, rebuses, tasks-tables, code tasks, etc.